

Stosunek do szczepień ochronnych dzieci

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Obywatelski projekt ustawy znoszącej obowiązek szczepień ochronnych, który ostatecznie w listopadzie został odrzucony przez Sejm, a także doniesienia o pojawiających się w Polsce zachorowaniach na odrę sprawiły, że w ostatnich miesiącach wiele mówiło się na temat szczepień ochronnych. Skłoniło nas to do sprawdzenia, czy zmieniło się nastawienie Polaków do szczepienia dzieci. Powróciliśmy do tej problematyki w naszym grudniowym sondażu¹.

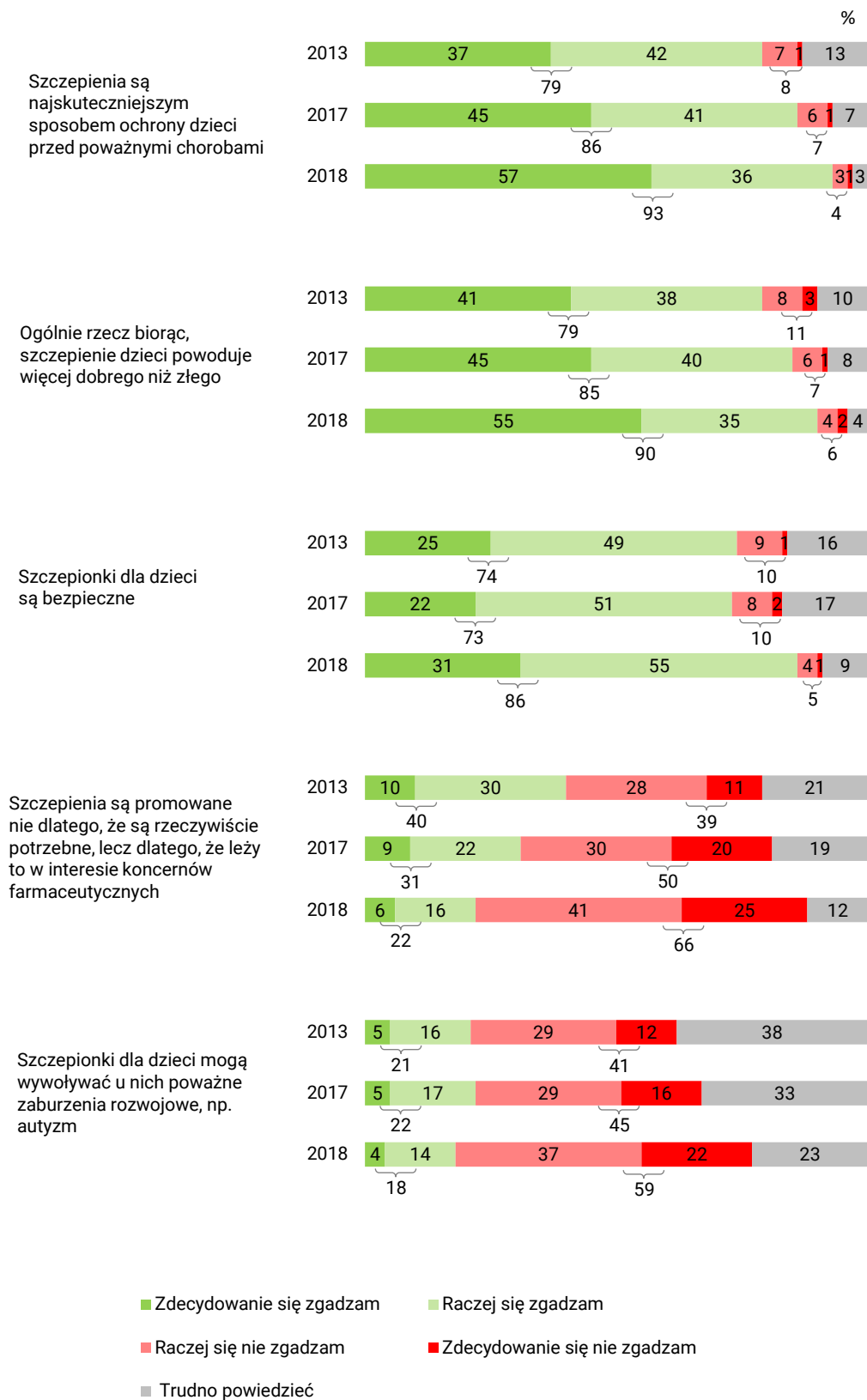
Ogromna większość Polaków uważa, że szczepienia są najskuteczniejszym sposobem ochrony dzieci przed poważnymi chorobami (93%), że szczepienie dzieci powoduje więcej dobrego niż złego (90%) oraz że szczepionki są bezpieczne (86%). W zdecydowanej mniejszości zaś są ci, którzy sądzą, że szczepionki promowane są nie dlatego, że są potrzebne, lecz dlatego, że leży to w interesie koncernów farmaceutycznych (22%), oraz respondenci, którzy są zdania, że szczepionki dla dzieci mogą wywołać poważne zaburzenia rozwojowe (18%).

Opinie na temat szczepień są słabo zróżnicowane społecznie. We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych ogromna większość badanych uważa, że szczepienia są najskuteczniejszym sposobem ochrony dzieci przed poważnymi chorobami, są bezpieczne, a szczepienie dzieci powoduje więcej dobrego niż złego. Nieco bardziej zróżnicowany społecznie jest pogląd, że szczepienia promowane są głównie dlatego, że leży to w interesie koncernów farmaceutycznych. Z poglądem tym częściej niż pozostali zgadzają się respondenci w wieku 45–54 lata (26%), mieszkańcy miast od 20 tys. do niespełna 100 tys. mieszkańców (28%), ankietowani z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27%), o dochodach *per capita* od 1300 zł do 1799 zł (28%), a uwzględniając kwestie światopoglądowe – badani identyfikujący się z prawicą (28%). Natomiast częściej niż inni z przekonaniem tym nie zgadzają się osoby w wieku 25–34 lata (72%), absolwenci wyższych uczelni (76%), respondenci o najwyższych dochodach *per capita* (78%) oraz badani o lewicowych poglądach politycznych (75%).

Z kolei związek szczepień z poważnymi zaburzeniami rozwojowymi najczęściej negują najmłodszy respondenci (73%), absolwenci wyższych uczelni (67%), badani o najwyższych dochodach *per capita* (67%) oraz identyfikujący się z lewicą (70%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (343) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 29 listopada – 9 grudnia 2018 roku na liczącej 942 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

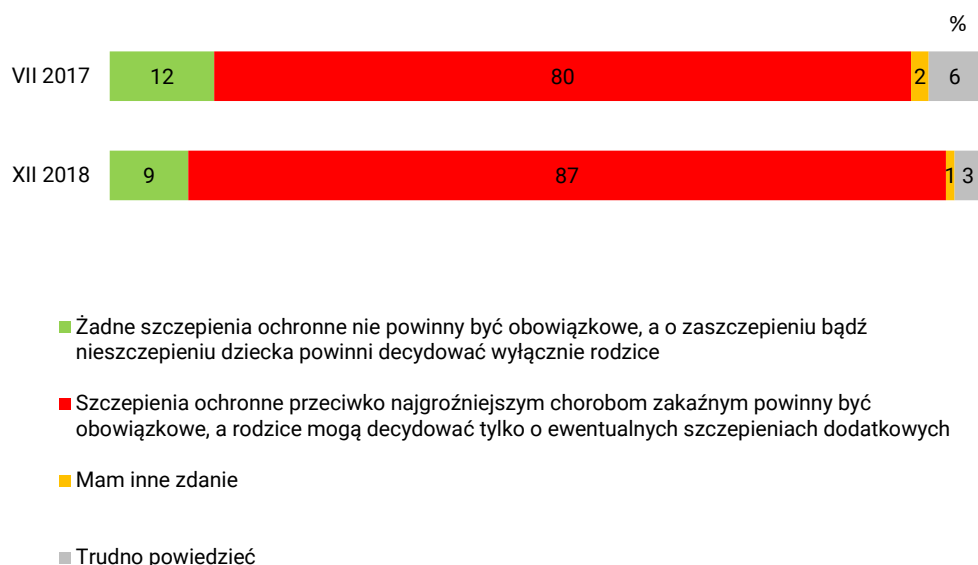
RYS. 1. Obecnie można spotkać się z różnymi opiniami na temat szczepień.
Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

W ciągu ostatnich pięciu lat, od kiedy monitorujemy tę kwestię, bardzo wyraźnie poprawiło się nastawienie Polaków do szczepień, a szczególnie duża poprawa nastąpiła w ciągu ostatniego półtora roku. W stosunku do lipca 2017 roku wyraźnie wzrósł odsetek badanych uważających, że szczepienia są bezpieczne (wzrost o 13 punktów procentowych) oraz negujących stwierdzenie, że szczepienia mogą wywoływać poważne zaburzenia rozwojowe (wzrost o 14 punktów). Przybyło również respondentów uważających, że szczepienia są najskuteczniejszym sposobem ochrony przed poważnymi chorobami (wzrost o 7 punktów w stosunku do lipca 2017 roku) oraz że szczepienie dzieci powoduje więcej dobrego niż złego (wzrost o 5 punktów). Bardzo znacząco zwiększył się także odsetek badanych sprzeciwiających się opinii, że szczepienia promowane są głównie dlatego, iż leży to w interesie koncernów farmaceutycznych (wzrost o 16 punktów).

CBOS

RYS. 2. W ostatnich latach przybywało rodziców, którzy z obawy przed szczepionkami nie szczepili swoich dzieci przeciwko chorobom zakaźnym. W dyskusji na ten temat z jednej strony pojawiają się argumenty o prawach rodziców do decyzji, z drugiej – o ryzyku powrotu wielu groźnych chorób zakaźnych. Które z następujących stanowisk jest Panu(i) bliższe?

Obecnie Polacy częściej niż półtora roku temu uważają, że szczepienia przeciw najgroźniejszym chorobom zakaźnym powinny być obowiązkowe (87%, wzrost o 7 punktów procentowych), a rzadziej opowiadają się za dobrowolnością szczepień (spadek o 3 punkty, do 9%). Mniej jest też badanych, którzy nie mają wyrobionej opinii na ten temat (o 3 punkty). Niewielka część respondentów miała inne zdanie w tej kwestii. Ankietowani mogli – w swobodnej wypowiedzi – rozwinąć ten temat. Niektórzy wspominali o wysokiej odpłatności za szczepienia i postulowali, aby były one darmowe. Inni mówili, że kalendarz szczepień w przypadku części dzieci powinien być bardziej zindywidualizowany, że powinny być wykonywane szczegółowe badania przesiewowe i zagwarantowana większa dostępność szczepionek pojedynczych dla osób, które nie chcą szczepić dzieci szczepionkami

skojarzonymi. Respondenci mówili również, że w przypadku, gdy rodzice z jakichś powodów obawiają się skutków ubocznych szczepień, powinno się z nimi rozmawiać. Pojawiały się też wątpliwości dotyczące bezpieczeństwa szczepień i jakości szczepionek, obaw o to, gdzie i w jakich warunkach są one produkowane, oraz czy szczepionki dostępne w Polsce są równie dobre i bezpieczne jak te w Europie Zachodniej.

W ciągu ostatnich pięciu lat, od kiedy monitorujemy tę kwestię, poprawiło się nastawienie Polaków do szczepień, a szczególnie wyraźną poprawę odnotowaliśmy w ciągu ostatniego półtora roku.

W tym czasie umocniło się wśród badanych przekonanie, że szczepienia przeciwko najgroźniejszym chorobom zakaźnym powinny być obowiązkowe, i obecnie taki pogląd podziela ogromna większość respondentów. Wzrost poparcia dla poglądu, że szczepienia powinny być obowiązkowe, można tłumaczyć ogólną poprawą nastawienia wobec szczepień. Polacy obecnie częściej niż półtora roku temu podzielają przekonanie, że szczepienia są najskuteczniejszym sposobem ochrony dzieci przed poważnymi chorobami, że szczepionki są bezpieczne oraz że szczepienie dzieci powoduje więcej dobrego niż złego. Coraz rzadziej natomiast uważają, że szczepionki dla dzieci mogą wywoływać u nich poważne zaburzenia rozwojowe oraz że są one promowane przede wszystkim dlatego, że leży to w interesie koncernów farmaceutycznych. Warto również podkreślić, że bardzo wyraźnie zmalał odsetek badanych niemających wyrobionego zdania na temat szczepień.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka